

به نام خداوندی که در این روزگار است
سلام

والدین، فرزندان و شبکه های اجتماعی

سبک های نظارتی و الگوها

تألیف: دکتر ابراهیم میثاق

سرشناسه	: میثاق، ابراهیم، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: والدین، فرزندان و شبکه های اجتماعی سبک های نظارتی و الگوها/تالیف ابراهیم میثاق.
مشخصات نشر	: تهران: روشنگران امروز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۴ ص: ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: ۵۰۰۰۰۰ ریال ۷-۶۳۸۵-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر برگرفته از رساله دکترای مولف می باشد.
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: فضای مجازی -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: Cyberspace -- Social aspects
موضوع	: اینترنت و نوجوانان -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: aspects Internet and teenagers -- Social
موضوع	: اینترنت و کودکان
موضوع	: Internet and children
موضوع	: رفتار والدین
موضوع	: Parenting
موضوع	: کامپیوترها و خانواده ها -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: aspects Computers and families -- Social
رده بندی کنگره	: HM ۸۵۱
رده بندی دیویی	: ۳۰۳۴۸۳۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۶۱۴۴۰

والدین، فرزندان و شبکه های اجتماعی

سبک های نظارتی و الگوها

مؤلف: دکتر ابراهیم میثاق

ناشر: روشنگران امروز

طراح جلد: مهندس مهدیار میثاق

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۹

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۷-۲۳-۶۳۸۵-۶۲۲-۹۷۸

ISBN: 978-622-6385-23-7

نشانی: تهران - بلوار کشاورز غربی - شماره ۳۱۴ - طبقه همکف

تلفن: ۶۶۹۴۰۷۰۷ - (۳ خط) - همراه: ۰۹۱۲۳۵۷۵۲۴۱

فهرست

فصل اول

۱	 مقدمه
۳	 خانواده و شبکه‌های اجتماعی
۵	 اینترنت و شبکه‌های مجازی
۱۲	 انواع کاربردهای رسانه‌های مجازی
۱۲	 شبکه‌های اجتماعی
۱۸	 چرا کاربران عضو شبکه‌های اجتماعی می‌شوند؟
۲۰	 انواع شبکه‌های اجتماعی
۲۱	 شبکه‌های شخصی
۲۱	 شبکه‌های به اشتراک‌گذاری محتوا
۲۱	 شبکه‌های اجتماعی بر اساس به اشتراک‌گذاری علایق
۲۲	 تاریخچه شبکه‌های اجتماعی در جهان و ایران
۲۲	 دوره پیش از اینترنت (دوران طفولیت پایگاه‌های شبکه‌های اجتماعی)
۲۳	 دوره رونق اینترنت (دوران بلوغ شبکه‌های اجتماعی)
۲۵	 دوره فراگیر شدن وب (دوران رشد شبکه‌های اجتماعی تجاری)
۲۶	 شبکه‌های اجتماعی در ایران
۲۹	 استفاده‌کنندگان شبکه‌های اجتماعی
۳۰	 خانواده‌ها و شبکه‌های اجتماعی
۳۱	 استفاده نوجوانان و والدین از شبکه‌های اجتماعی
۳۳	 آمار استفاده از اینترنت در جهان
۳۴	 تمایل به استفاده از اینترنت
۳۵	 اعتماد به اینترنت
۴۳	 پیامدهای اعتماد اینترنتی
۴۴	 تأثیرات مثبت اینترنت بر سبک زندگی
۴۵	 کوچک شدن جهان و رشد فرهنگی
۴۵	 خدمات آموزشی و پژوهشی
۴۶	 آرایه خدمات به «شهروند الکترونیک»
۴۶	 توسعه اقتصادی و تجارت الکترونیک
۴۷	 ایجاد خلاقیت و اخلاق کاری سازنده
۴۸	 تعامل و همزیستی جهانی: شکل‌گیری هویت پویا
۴۹	 کثرت‌گرایی فرهنگی
۴۹	 جهانی شدن و حقوق شهروندی
۵۰	 تأثیرات منفی اینترنت بر سبک زندگی

۵۰	 بُعد اجتماعی
۵۱	 تبدیل اینترنت به ارزش
۵۱	 قبض و بسط باورها
۵۲	 اثرات روانی
۵۲	 اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی
۵۴	 خصوصیات مثبت شبکه‌های اجتماعی
۵۸	 فقدان حریم خصوصی و ریسک‌های مرتبط با ایمنی کاربران
۵۸	 امنیت اجتماعی
۵۸	 موضوعات حقوقی و قانونی
۵۹	 عدم اطمینان به اطلاعات
۵۹	 مدیریت زمان فردی و حرفه‌ای
۵۹	 رفتارهای مشارکت حاکمیتی
۶۰	 موانع فرهنگی
۶۰	 فقدان حرفه‌ای بودن
۶۰	 دلایل عمومی
۶۱	 تأثیرات مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی بر زندگی خانواده‌ها
۶۳	 مدل‌ها و نظریه‌های مرتبط با اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی
۷۲	 سبک‌های نظارتی والدین در استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی فرزندان
۷۴	 انتخاب روش‌های نظارتی والدین
۷۵	 انواع سبک‌های نظارتی والدین برای استفاده فرزندان از فناوری اطلاعات و ارتباطات
۷۸	 عوامل مؤثر بر سبک‌های نظارتی والدین
۸۱	 تکنیک‌های والدین جهت اعمال نظارت بر فرزندان
۸۲	 روابط والدین-فرزندان در ادوار مختلف
۸۲	 روابط والدین-فرزندان در جامعه پیش صنعتی (جامعه سنتی)
۸۲	 روابط والدین-فرزندان در قرن نوزدهم (خانواده‌های بورژوا)
۸۲	 روابط والدین-فرزندان در زمان ایران باستان (پیش از اسلام)
۸۳	 تغییر در الگوی تربیت فرزندان در ایران
۸۴	 جو عاطفی خانواده
۸۴	 انواع تیپ‌های خانواده
۸۵	 سبک نظارتی والدین در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات فرزندان و جو عاطفی خانواده
۸۶	 ارزش‌ها و رابطه‌ی آن‌ها با جو عاطفی خانواده
۸۸	 کارکرد خانواده
۸۹	 کارکردهای اساسی خانواده
۸۹	 حمایت و مراقبت

۹۰	 جامعه پذیری
۹۱	 عاطفه و همراهی
۹۲	 مدل فرایند کارکرد خانواده
۹۷	 سبک نظارتی والدین در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات فرزندان و کارکرد خانواده
۹۸	 کارکردهای اجتماعی خانواده
۹۹	 شکاف نسلی
۱۰۳	 سبک نظارتی والدین در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات فرزندان و شکاف نسلی
۱۰۳	 جو عاطفی خانواده و کارکرد خانواده
۱۰۴	 کارکرد خانواده و شکاف نسلی
۱۰۵	 جو عاطفی خانواده و شکاف نسلی
۱۰۵	 مطالعات انجام شده در داخل و خارج کشور
۱۱۳	فصل دوم اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، فواید و معایب شبکه‌های اجتماعی
۱۱۵	 جوانان ایران و شبکه‌های اجتماعی
۱۱۶	 علل پیوستن به شبکه‌های اجتماعی مجازی
۱۱۶	 کیفیت‌های نسبتاً جدید در تعامل نسبتاً زیاد
۱۱۷	 چگونگی بهره‌گیری جوانان از شبکه‌های اجتماعی مجازی
۱۱۹	 مطالعات جمعیت شناختی کاربران
۱۲۰	 نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات بویا و مفید بین پژوهشگران، مردم و دانشگاه‌ها
۱۲۲	 تعداد دوستان در شبکه‌های اجتماعی و تعاملات اجتماعی
۱۲۶	 اعضای استفاده کننده از شبکه‌های اجتماعی و تعاملات اجتماعی
۱۲۹	 نظارت خانواده
۱۳۳	 شبکه‌های اجتماعی مجازی و هویت
۱۳۴	 بری ولمن
۱۳۵	 آنتونی گیدنز
۱۳۶	 رولند رابرتسون
۱۳۷	 مالکوم وانزر
۱۳۸	 مانوئل کاستلز
۱۳۸	 نظریه حوزه عمومی هابرماس
۱۳۹	 نظریه کاشت جرج گربرنر
۱۴۰	 نظریه استفاده و رضامندی
۱۴۰	 جهانی شدن و شبکه‌های اجتماعی

انسان بر اساس طبیعت ذاتی خویش احتیاج به برقراری ارتباط دارد. انسان‌ها از آغاز برای برقراری ارتباط و رساندن پیام خود به دیگران، شیوه‌های گوناگون را به کار برده‌اند؛ از اشاره‌های رمزگونه‌ی اولیه گرفته، تا استفاده از پیشرفته‌ترین وسایل ارتباطی مدرن امروزی. رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی که در گذشته دارای رشدی کند و ناچیز بوده، در عصر حاضر با تحول چشم‌گیری روبه‌رو شده‌اند؛ به گونه‌ای که عصر حاضر را «عصر اطلاعات و ارتباطات» می‌خوانند. اکنون نسل کنونی در شرایطی قرار دارد که استفاده از رایانه و به خصوص اینترنت در زندگی‌شان اجتناب‌ناپذیر است. در میان فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی که ساختار اطلاعاتی جوامع امروز را تغییر داده‌اند، رسانه اینترنت که فضای مجازی را در زندگی واقعی انسان وارد کرده، از ویژگی‌های خاصی برخوردار است و تأثیرگذاری آن در بخش‌های مختلف زندگی انسان، روزبه‌روز در حال افزایش است (بیدی، ۱۳۹۱).

در عصر اطلاعات و فناوری روز به روز بر نفوذ اینترنت در جامعه و اثرگذاری آن بر حوزه‌ها و نهادهای مختلف افزوده می‌شود. در این میان اثرات اینترنت بر خانواده‌ها و روابط والدین فرزندان و به ویژه نوجوانان از اهمیت بیشتری برخوردار است (سعدی پور، ۱۳۹۳). مطالعات حاکی از این است که اعتیاد به اینترنت یک پدیده جهانی با سطح و دامنه شیوع متفاوت از ۵ تا ۲۵ درصد در جمعیت جهان می‌باشد (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۳؛ معذفر و همکاران، ۱۳۸۶). در مطالعه اندرسون^۱ (۲۰۱۵) میزان اعتیاد به اینترنت در دانشجویان ۹/۸٪ گزارش شده است. بسیاری از آنها به این مساله که استفاده از اینترنت روی زندگی‌شان تأثیر منفی گذاشته‌اند، اشاره نمودند. استفاده مرضی از اینترنت با مشکلاتی در حفظ روابط بین فردی، توسعه مشکلات خواب، کاهش فعالیت‌های روزمره، افت تحصیلی، مشکلات در خانواده و والدین و جایگزینی اینترنت به جای فعالیت‌های مفید زندگی واقعی در ارتباط بود (اندرسون، ۲۰۱۵).

هر چند اینترنت محیطی است که به نوجوان کمک می‌کند تا جهان اجتماعی مخصوص به خود را دارا باشد اما لازم است والدین بر فعالیت‌های وی در اینترنت نظارت داشته باشند تا آنها از حد خویش تجاوز نکنند و همچنین از آزار و اذیت و سوءاستفاده دیگران مصون بمانند. در این میان سبک‌های نظارتی که والدین برای استفاده فرزندان از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در پیش می‌گیرند هم متفاوت می‌باشد. برخی والدین نظارت کمتری بر استفاده فرزندان از شبکه‌های اجتماعی و فناوری اطلاعات دارند، درحالی‌که برخی خانواده‌ها و والدین برنامه‌ریزی سخت‌گیرانه‌ای برای فرزندان در این باره مهیا کرده‌اند و فرزندان باید از آن پیروی کنند (رحمانی، ۱۳۹۰).